

Na temelju članka 13. stavka 4. Zakona o komori arhitekata i komorama inženjera u graditeljstvu i prostornom uređenju Upravni odbor Hrvatske komore arhitekata (u daljnjem tekstu: Komora) na svojoj 24. sjednici održanoj 25. siječnja 2018. godine donio je sljedeće

STRUČNO MIŠLJENJE O ZNAČENJU I NAČINU UGOVARANJA PROJEKTANSKOG NADZORA

Projektantski nadzor je definiran člankom 55. Zakona o poslovima i djelatnostima prostornog uređenja i gradnje („Narodne novine“, broj 78/2015, u daljnjem tekstu: Zakon o poslovima i djelatnostima), koji glasi:

„Projektantski nadzor

Članak 55.

Arhitektonska, građevinska, strojarska i elektrotehnička struka u obavljanju poslova projektanskog nadzora obavlja projektantski nadzor nad izvođenjem radova koje je prema ovome Zakonu ovlaštena projektirati.“

Svaka od četiri inženjerske struke – arhitektonska, građevinska, strojarska i elektrotehnička - obavlja projektantski nadzor nad izvođenjem radova koje je ovlaštena projektirati, odnosno projektantski nadzor može obavljati projektant određene struke, odnosno imatelj odgovarajućeg ovlaštenja Hrvatske komore arhitekata, Hrvatske komore inženjera građevinarstva, Hrvatske komore inženjera strojarstva i Hrvatske komore inženjera elektrotehnike na temelju ovlasti propisanih Zakonom o komori arhitekata i komorama inženjera u graditeljstvu i prostornom uređenju („Narodne novine“, broj 78/2015).

Pravilnikom o standardu usluga koji je donijela Skupština Komore, na sjednici održanoj 13. prosinca 2013. godine, pobliže je definiran projektantski nadzor, uređen način ugovaranja projektanskog nadzora, poslovi koje isti može sadržavati, dužnosti projektanta koji obavlja projektantski nadzor kao i način ugovaranja naknade za obavljanje projektanskog nadzora. Slične akte, kojima se pobliže definira standard usluga, donijele su i ostale komora inženjera u graditeljstvu.

Pravilnika o standardu usluga dužni su se pridržavati svi članovi Komore u obavljanju stručnih poslova prostornog uređenja i gradnje.

Projektantski nadzor je usluga nadzora koju obavlja projektant, odnosno projektantski tim, koji je izradio cjelovitu projektnu dokumentaciju, za vrijeme izvođenja radova, u pogledu pojedinosti oblikovanja i izvedbe, koje se ne mogu jednoznačno odrediti samom projektnom dokumentacijom, već zahtijevaju dodatni angažman projektanta na gradilištu.

Projektantski nadzor predstavlja stručno vodstvo i kontrolu potpune i dosljedne realizacije usvojenog projekta u svim elementima koji taj projekt čine kao obvezni dijelovi projektne dokumentacije, kao i u svim onim elementima, koji temeljem propisa, nisu obvezni dio projektne dokumentacije po kojoj se radovi izvode, ali koji čine bitnu odrednicu projekta usvojenog od strane investitora.

Ovaj obvezni element projektantskog nadzora koji pretpostavlja izvorni i sveobuhvatni uvid u projekt, a koji posjeduje samo projektant koji je izradio usvojeni projekt, čini temeljnu definiciju i bitnu razliku projektantskog nadzora od stručnog nadzora nad izvedbom radova.

Stručni nadzor je definiran kao jedna od djelatnosti koju obavljaju ovlaštene arhitekti i ovlaštene inženjeri općenito. Projektantski nadzor i nazivom upućuje na vezu određenog projektanta prema određenom projektu, u smislu da je projektantski nadzor nadzor onog projektanta koji je taj projekt izradio. Znači ne općenit pojam nadzora, već konkretan nadzor po određenom, konkretnom projektu.

Stoga, jedini izvršitelj projektantskog nadzora može biti projektant, odnosno projektantski tim koji je izradio cjelovitu projektnu dokumentaciju.

Iznimno, ukoliko je naručitelj, odnosno investitor, izradu pojedinih faza projektne dokumentacije povjerio različitim projektantima, projektantski nadzor treba obavljati projektant, odnosno projektantski tim, koji je izradio glavni projekt temeljem kojeg se izvode radovi.

Kako projektantski nadzor prvenstveno predstavlja davanje dodatnih tumačenja i objašnjenja izrađene projektne dokumentacije u pogledu pojedinosti oblikovanja i izvedbe, koji se ne mogu jednoznačno odrediti samom dokumentacijom, ne može projektant koji nije izradio projektnu dokumentaciju, odnosno glavni projekt, vršiti uslugu projektantskog nadzora.

Sudjelovanje projektanta, odnosno projektantskog tima, koji je izradio cjelovitu projektnu dokumentaciju, u fazi izvođenja radova, odnosno u obavljanju poslova projektantskog nadzora je od iznimne važnosti za kvalitetnu realizaciju projekta i ispravna tumačenja i pojašnjenja projektantskih rješenja definiranih projektnom dokumentacijom.

Projektantski nadzor nije i ne može biti zamjena niti dopuna stručnom nadzoru odnosno radu nadzornog inženjera, budući da su zadaće nadzornog inženjera jasno propisane Zakonom o gradnji („Narodne novine“, broj 153/2013 i 20/2017) i Zakonom o poslovima i djelatnostima.

Aktivnosti i zadaće projektanta u obavljanju projektantskog nadzora i aktivnosti i zadaće nadzornog inženjera se ni na koji način ne preklapaju već, naprotiv, dopunjuju.

Provedba projektantskog nadzora u skladu s navedenim tumačenjem znači zaštitu ugovorenih autorskih prava projektanta, postupanje po Kodeksu strukovne etike koji zabranjuje neloyalnu konkurenciju, postupanje po zakonskim aktima i aktima Komore te štiti interes investitora da se građenje pod projektantskim nadzorom izvede u svemu po usvojenom projektu.

Način ugovaranja projektantskog nadzora

Projektantski nadzor je moguće definirati, odnosno ugovoriti, već u fazi nabave usluge projektiranja, odnosno ugovorom o projektiranju.

Naručitelj, odnosno investitor, u fazi nabave usluga projektiranja, uz uslugu izrade potrebne projektne dokumentacije i druge usluge vezane za izradu projektne dokumentacije i ishođenje potrebnih akata i dozvola, može obuhvatiti i nabavu usluge projektantskog nadzora u fazi izvođenja radova. Drugim riječima, ugovorom o projektiranju moguće je obuhvatiti cjelovitu uslugu s odabranim projektantom, odnosno projektantskim timom.

Ukoliko ugovorom o izradi projektne dokumentacije nije obuhvaćeno i obavljanje projektantskog nadzora, tada je uslugu projektantskog nadzora potrebno naknadno ugovoriti s projektantom,

odnosno projektantskim timom, koji je izradio cjelovitu projektnu dokumentaciju (idejni, glavni i izvedbeni projekt) ili, ukoliko je naručilatelj, odnosno investitor, izradu pojedinih faza projektne dokumentacije povjerio različitim projektantima, s projektantom, odnosno projektantskim timom, koji je izradio glavni projekt.

Odabirom projektanta, odnosno projektantskog tima, koji je izradio potrebnu projektnu dokumentaciju, smatra se, u skladu sa samom svrhom predmeta ugovora, da je projektant, odnosno projektantski tim, ujedno i provoditelj projektantskog nadzora, a sve s ciljem cjelovite i dosljedne realizacije projekta.

Prema Zakonu o gradnji radovi se izvode temeljem glavnog projekta (osim za 1. skupinu građevina) te se temeljem glavnog projekta provodi tehnički pregled građevine, koji prethodi izdavanju uporabne dozvole, tehničko rješenje građevine dano glavnim projektom mora se izvesti na način kako je odredio projektant glavnog projekta, a sva eventualna pojašnjenja i dodatna tumačenja glavnog projekta može dati samo projektant, odnosno projektantski tim koji je isti izradio.

Prema definiciji iz članka 68. stavak 1. Zakona o gradnji, glavni projekt je skup međusobno usklađenih projekata kojima se daje tehničko rješenje građevine i dokazuje ispunjavanje temeljnih zahtjeva za građevinu te drugih propisanih i određenih zahtjeva i uvjeta, a isti je obvezan za većinu građevina i radova osim onih koji su obuhvaćeni člancima 2. i 3. Pravilnika o jednostavnim i drugima građevinama i radovima („Narodne novine“, broj 112/2017).

Prema odredbama Zakona o gradnji projektant glavnog projekta nije obvezan isti izraditi u detaljnosti izvedbenog projekta, čime se dodatno naglašava potreba ispravnog i nedvosmislenog tumačenje projektantskih rješenja koje može dati samo projektant - izrađivač predmetnog glavnog projekta.

Glavni projektanta, koji je odgovoran za međusobnu usklađenost projekata, određuje investitor ugovorom o projektiranju ili druga osoba određena tim ugovorom (članak 52. Zakona o gradnji). Potpisivanjem ugovora o projektiranju investitor je odredio glavnog projektanta, i indirektno prihvatio tim projektanta čiji je rad i projekte međusobno uskladio imenovani glavni projektant, a time i jednoznačno odredio tko može pružiti uslugu projektantskog nadzora, budući je riječ o usluzi koja se direktno nadovezuje na uslugu izrade projektne dokumentacije.

Način ugovaranja projektantskog nadzora u postupcima javne nabave

Zakonom o javnoj nabavi („Narodne novine“, broj 120/2016) predviđena je mogućnost korištenja pregovaračkog postupka bez prethodne objave poziva na nadmetanje u slučajevima propisanim člancima 131. i 133. budući da ne postoji razumna i stručno utemeljena alternativa ili zamjena.

U konkretnom slučaju nepostojanje tržišnog natjecanja nije i ne može biti rezultat namjere da se određenom gospodarskom subjektu, odnosno projektantu ili projektantskom timu koji je izradio cjelovitu projektnu dokumentaciju ili glavni projekt, neopravdano da prednost.

Dodatno, projektant, odnosno grupa projektanta, već ima s naručiljem, odnosno investitorom, potpisan ugovor za izradu usluga projektiranja, a uslugom projektantskog nadzora ista se samo dopunjuje odnosno, u konkretnom slučaju možemo govoriti o ponavljanju sličnih usluga.

Stoga se javnim naručiljima preporuča naknadno ugovaranje projektantskih usluga, ukoliko iste nisu obuhvaćene osnovnim ugovorom o izradi projektne dokumentacija, s projektantom, odnosno

projektantskim timom, koji je izradio cjelovitu projektnu dokumentaciju, odnosno glavni projekt, na način propisan člankom 133. Zakona o javnoj nabavi koji glasi:

„Članak 133.

Javni naručitelj smije koristiti pregovarački postupak bez prethodne objave poziva na nadmetanje za dodjelu ugovora o javnoj nabavi usluga:

1. ako predmetni ugovor slijedi projektni natječaj proveden u skladu s odredbama ovoga Zakona i dodjeljuje se, u skladu s pravilima predviđenima u projektnom natječaju, pobjedniku ili jednom od pobjednika toga natječaja; u potonjem slučaju svi se pobjednici pozivaju na pregovaranje

2. za nove usluge koje se sastoje od ponavljanja sličnih usluga koje se dodjeljuju gospodarskom subjektu s kojim je javni naručitelj već sklopio izvorni ugovor, ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

a) takve su usluge u skladu s osnovnim projektom za koji je bio sklopljen izvorni ugovor

b) izvorni ugovor je sklopljen na temelju postupka javne nabave sukladno ovom Zakonu

c) u dokumentaciji o nabavi za izvorni ugovor bio je naveden opseg mogućih usluga koje će se ponavljati te uvjeti pod kojima se one dodjeljuju

d) u pozivu na nadmetanje za izvorni ugovor bila je predviđena mogućnost primjene ovoga postupka

e) pri određivanju procijenjene vrijednosti nabave za izvorni ugovor uračunana je ukupna procijenjena vrijednosti novih usluga koje će se ponavljati, te

f) ovaj se postupak odvija u roku od tri godine od sklapanja izvornog ugovora.“

Pri tome je bitno naglasiti da je kod ugovaranja izrade potrebne projektne dokumentacije potrebno navesti mogućnost primjene pregovaračkog postupka bez prethodne objave poziva na nadmetanje, odnosno kumulativno ispunjavanje uvjeta iz članka 133. Zakona o javnoj nabavi kako bi se izbjegli problemi prilikom naknadnog ugovaranja projektantskog nadzora s odabranim projektantom, odnosno projektantskim timom.

Klasa: . 011-04/18-01/01

Urbroj: 505-01-18-1

U Zagrebu, 25. siječnja 2018. godine

Predsjednica Hrvatske komore arhitekata

Željka Jurković, dipl. ing. arh.

Žurković